

Üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezleri'nin Rol ve İşlevleri: Gelişmeler ve Sınırlılıklar*

Cem Ali GİZİR¹

Özet: Son yıllardaki hızlı sosyal, kültürel, ekonomik ve politik değişimlere bağlı olarak üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) merkezlerinin rol ve işlevlerinde de önemli değişiklikler meydana gelmektedir. Dolayısıyla, geçmişten günümüze akademik ve kariyer gelişimi konusundaki geleneksel temel rollerinin yanı sıra son yıllardaki üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal problemlerindeki değişiklikler ve artışlara bağlı olarak üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinin yeniden değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu bilgiler ışığında, özellikle Türkiye'deki üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinin etkinleştirilmesinde yarar sağlayacağı düşünülen bu derleme çalışmasının amacı, tarihsel gelişim süreciyle birlikte ortaya çıkan ortak temalar doğrultusunda, günümüz üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerine yönelik son gelişmeler üzerine bir değerlendirme yapmak ve Uluslararası Psikolojik Danışma Hizmetleri Derneğinin (IACS) akreditasyon standartları temelinde varolan sınırlılıklar ile çözüm önerilerini ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: Üniversite PDR merkezleri, yükseköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik, akreditasyon standartları

Abstract: Roles and Functions of University Counseling Services: Developments and Limitations. There have been important modifications in the roles and functions of university counseling services related to the rapid social, cultural, economical and political changes in the last years. Thus, beside the traditional basic roles on academic and career development, the increase and changes related to the personal and social problems of university students requires the reassessment of the basic roles and functions of university counseling services currently. With this background, the aim of this study is to assess the last improvements related to the basic roles and functions of university counseling services by considering the common themes appearing through the historical developments and current issues. In addition, the existent limitations and solutions are proposed based on the accreditation standards stated by International Association of Counseling Services (IACS) in order to increase the effectiveness of university counseling services in Turkey.

Key words: University counseling centers, counseling in higher education, accreditation standards.

Giriş

Son yıllardaki hızlı sosyal, kültürel, ekonomik, politik ve teknolojik değişimlere bağlı olarak üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal problemlerindeki değişiklikler ve artışlar, geçmişten günümüze akademik ve mesleki gelişim konusunda geleneksel rollere sahip üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) merkezlerinin rol ve işlevlerinde de önemli değişikliklerin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Günümüzde, PDR merkezlerinin yapısı ve etkinlikleri üniversitelere göre çeşitli farklılıklar göstermekle birlikte, hemen hemen hepsi aynı temel amaç için çalışmalarını sürdürmekte ve başta öğrenciler olmak üzere üniversite bünyesindeki tüm paydaşlara çok çeşitli hizmetler sunmaktadırlar. Bu hizmetler, genel olarak önleyici, gelişimsel ve çare bulucu nitelikte olup, temel olarak bireysel ve grupla psikolojik danışma, rehberlik, müşavirlik, program geliştirme ve değerlendirme etkinliklerini kapsamaktadır (Phelps, 1992).

Diğer yandan, günümüzdeki gelişme ve değişimlere bağlı olarak, başta üniversite PDR merkezi yöneticileri olmak üzere tüm üniversite yöneticilerinin, üniversite öğrencilerinin sürekli değişen gereksinim, istek ve beklentilerinin farkında olmaları, sınırlı kaynaklara rağmen PDR hizmetlerine yönelik taleplerdeki artışa dikkat etmeleri ve gerekli önlemleri almaları gerekmektedir (Bishop, 1990). Dolayısıyla,

*Bu çalışmanın bir bölümü, 7-8 Haziran 2007 tarihinde Sabancı Üniversitesi'nde düzenlenen II. Üniversiteler Psikolojik Danışma ve Rehberlik Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Cem Ali Gizir, Yrd. Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, e-posta: cagizir@mersin.edu.tr

üniversite PDR merkezleri süreç içinde etkinliklerini dikkatli bir şekilde ve sürekli olarak değerlendirerek geliştirmeli ve oluşturdukları gelecek vizyonu çerçevesinde stratejik planlama çalışmalarını mutlaka gerçekleştirerek (Bishop, 1990; Gizir, 2005; Stone ve Archer, 1990) sundukları hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesini artırmalıdır.

Özellikle Türkiye’deki üniversite PDR merkezlerinin sundukları hizmetlere yönelik olumlu güncel gelişmelere rağmen, bu merkezlerin tam olarak örgütlenememiş ve kurumsallaşamamış olmaları, verimliliklerinin istenilen düzeyde olmaması (Demir, 1996), yasal zorunluluğuna rağmen üniversitelerde farklı anlayış ve amaçlarla yürütülen merkezlerin bulunması (Demir ve Aydın, 1996) dikkate alındığında, üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinin etkinleştirilmesinde hala önemli zorlukların var olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, PDR merkezlerinin karşılaştığı temel zorlukların aşılmasına yönelik temel bir bakış açısı sağlayacağı düşünülen bu derleme çalışması ile tarihsel gelişim sürecinde ortaya çıkan ortak temalar doğrultusunda, günümüz PDR merkezlerinin rol ve işlevlerine yönelik son gelişmeler üzerine bir değerlendirme yapmak ve Uluslararası Psikolojik Danışma Hizmetleri Derneği’nin (International Association of Counseling Services, IACS) akreditasyon standartları temelinde varolan sınırlılıklar ile çözüm önerilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu bakış açısıyla, PDR merkezlerinin tarihsel süreç içindeki gelişimleri irdelenerek, günümüz üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevleri gözden geçirilecektir. Ardından, günümüzde gelinen noktadan hareketle, bu merkezlerin karşılaştığı zorluklar, sınırlılıklar ve çözüm önerileri tartışılarak, Türkiye’deki mevcut durum değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Tarihsel Gelişim Sürecinde Üniversite PDR Merkezleri

PDR merkezlerinin rol ve işlevleri, tarihsel süreç içinde, ekonomik koşullar, uzmanların ilgi alanlarındaki çeşitlilik, üniversite yerleşkelerindeki sosyal ve politik iklim, danışan profili, öğrenci ilgi, ihtiyaç ve beklentilerindeki değişiklikler, psikoloji ve psikolojik danışma ve rehberlik alanlarındaki gelişmeler ile birlikte ulusal ve küresel olaylardan (Heppner ve Neal, 1983) etkilenerek sürekli bir gelişim ve değişim yaşamıştır.

Heppner ve Neal (1983), yükseköğretimde PDR Merkezlerinin rol ve işlevleri üzerine yapılan araştırmaları derleyerek yaptıkları çalışmada kapsamlı ve özlü bir tarihsel gelişim süreci ortaya koymuşlardır. Bu çalışmada 4 temel dönem dikkati çekmektedir:

1. *1945 öncesi: Başlangıç dönemi* — 1900’lü yıllardan itibaren adakemik danışmanlar, psikolojik danışmanlar, öğretim üyeleri ve dekanlar tarafından çeşitli öğrenci kişilik hizmetleri sunulmuştur. Psikolojik danışmanlık rolleri çok geniş kapsamda tutularak, kişilik, eğitimsel, mesleki, ekonomik ve sağlık alanlarında öğrencilere yönelik çalışmalar yapılmıştır. Psikolojik danışmanlık, mesleki rehberlik, öğrenci kişilik hizmetleri gibi kavramlar sıklıkla birbirinin yerine kullanıldığından, kavramsal bir belirsizlik içinde bu hizmetlerin kim tarafından ve nasıl yürütüleceği konusunda temel bir karmaşa yaşanmıştır. Ancak, 1930’lardan sonra alanında uzmanlaşmış “psikolojik danışmanların” üniversitelerde görev alması kabul görmeye başlamıştır.
2. *1945–1955: Geçiş ve uzmanlaşma dönemi* — II. Dünya Savaşı sonrasında savaştan dönen gazilerin ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda mesleki rehberlik odaklı birçok üniversite PDR merkezi kurulmaya başlamıştır. Bu dönemde, merkezlerin genel odağı mesleki ve eğitimsel süreçlere yönelik olmakla birlikte, üniversite öğrencilerinin duygusal ve sosyal problemlerine yönelik çalışmalar da yapılmaya başlamıştır. Bu dönemin ortalarından itibaren bir uzmanlık alanı olarak psikolojik danışmanlık alanı, öğrenci kişilik hizmetlerinden ayrılmaya ve gelişmeye başlamıştır. Nitekim, psikolojik danışma alanı temelinde ortaya çıkan öznel beceriler ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda üniversitelerde diğer birimlerden bağımsız PDR merkezleri kurulmaya başlamıştır.
3. *1955-1970: Genişleme ve birleşme dönemi*— Bu dönem, birçok örgütsel değişimle birlikte psikolojik danışma alanında önemli gelişmelerin yaşandığı bir süreci kapsamaktadır. 1950’li yılların ortalarından itibaren *danışma psikolojisi* (counseling psychology) ve *psikolojik danışmanlık* (counseling) kavramları ya da tanımlamaları *rehberlik* (guidance) kavramının yerini almaya başlamıştır. Dolayısıyla, üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevleri çeşitlenmeye başlamış ve mesleki gelişim odaklı etkinliklerin yanısıra bireysel psikolojik danışma etkinlikleri, bu merkezlerin önemli bir işlevi hâlini almaya başlamıştır. Aynı zamanda, bu merkezlerde öğrencilere yönelik önleyici/gelişimsel programlar ve müşavirlik etkinlikleri geliştirilmeye başlamış, eğitim ve süpervizyon çalışmaları önemli bir işlevsellik kazanmıştır.
4. *1970-1982: Genişleyen etkinlik alanı ve sınırlandırılmış bütçe dönemi* — 1960’lı yılların sonunda gelişen öğrenci hareketleri ve öğrencilerin sosyal sorunlarının üniversiteler üzerinde yarattığı baskılara bağlı olarak üniversite yönetimleri, yükseköğretim amaçları doğrultusunda üniversite PDR

merkezlerini yeniden yapılandırma eğilimine girmişlerdir. Bununla birlikte, özellikle 1970’li yıllarda üniversitelerdeki öğrenci sayılarının azalması ve bütçelerdeki kısıtlamalara bağlı olarak üniversite PDR merkezleri, ciddi ekonomik zorluklar ve kaynak sıkıntısı çekmeye başlamışlardır. Tüm bu gelişmelere rağmen, PDR merkezlerinin rol ve işlevlerindeki değişimler devam etmiştir. Özellikle, Morrill, Oetting ve Hurst (aktaran Pace ve diğ., 1996) tarafından geliştirilen ve ‘küp’ adı verilen üç boyutlu şema ile açıkça belirlenen hedef kitle (birey, birincil ya da ilişkili gruplar ve kurum ya da toplum), amaçlar (önleyici, gelişimsel, çare bulucu) ve yöntemler (doğrudan, müşavirlik, eğitim ve medya) doğrultusunda psikolojik danışmanlara yönelik çok boyutlu etkinlik alanları yeniden düzenlenmiştir. Bu dönemde, PDR merkezi çalışanları, doğrudan, çare bulucu ve bireysel bir yönelim izleyerek, bireysel psikolojik danışma etkinliklerini artırmışlardır. Yine bu dönemde, önleyici/gelişimsel programlar oluşturma etkinliklerinde de önemli bir artış kaydedilmiştir. Aynı zamanda, ekolojik bakış açısıyla üniversite yerleşkesinin kendisini bir danışan olarak değerlendirme süreci başlamış ve özellikle ‘kişisel uyum danışmanlığı’ adı altında öğrencilerin uyum süreçleri üzerine yapılan çalışmalara yoğunlaşmıştır. Bu dönemde, Kariyer Planlama Merkezleri açılmaya başlamış ve kariyer danışmanlığı uygulamaları büyük oranda bu merkezlerde verilmeye başlamıştır. Yine bu dönemde, PDR merkez çalışanları tarafından en uygun çalışma alanı mesleki rehberlik olarak belirtilse de üniversite öğrencileri, kendilerine sunulan en uygun etkinliğin bireysel psikolojik danışma olduğunu belirtmişlerdir.

Genel bir değerlendirmeyle, Heppner ve Neal (1983), 1920-1980 yılları arasında mesleki rehberlik alanından daha çok bireysel psikolojik danışma alanına yönelen bir eğilimle birlikte, üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinin aşamalı olarak (üniversite yerleşkelerinin genel çevresel özelliklerini de dikkate alarak) geliştiği ve genişlediğini belirtmektedirler. Aynı zamanda, içsel ve dışsal birçok faktör nedeniyle, üniversiteler bünyesinde çok çeşitli işlev ve rollere sahip PDR merkezlerinin kurulduğuna dikkat çekmektedirler. Nitekim, Whiteley, Mahaffey ve Geer, (aktaran Stone ve Archer, 1990, s. 540) PDR merkezlerinin rol ve işlevlerine yönelik yaptıkları çalışmada, yapısal anlamda farklılıklar içeren 5 tip üniversite PDR merkezi tanımlamışlardır. Bunlar;

- a. *Makro-merkez* — Bireysel ve grupla psikolojik danışma, kariyer danışmanlığı, ölçme ve değerlendirme, müşavirlik, eğitim vb. gibi çok çeşitli ve kapsamlı hizmetlerin sunulduğu merkezler (%21).
- b. *Kariyer planlama ve yerleştirme* — Psikolojik danışma ve diğer işlevlere yönelik etkinliklerinin en az seviyede yürütüldüğü kariyer gelişimi odaklı merkezler (%16).
- c. *Psikolojik danışma* — Kariyer danışmanlığı hizmeti dışında genel olarak makro-merkezlerin işlevlerine sahip merkezler (%29).
- d. *Genel düzey hizmetler* — Öğrenci dekanlığı benzeri işlevleri de olan, geniş öğrenci gruplarına yönelik çok çeşitli hizmetler sunan ve geleneksel psikolojik danışma merkezlerinden ayrılan merkezler (%20).
- e. *Düşük düzey hizmetler* — Tüm alanlarda en düşük seviyede hizmet sağlayan merkezler (%15) olarak belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen bu merkezlerin her birinin kendi içinde de çalışanların uzmanlık alanlarına, çalışan sayısına, merkezin bulunduğu üniversitenin kurumsal yapısına ve merkezin vizyonuna göre çok farklı rol ve işlevlerinin olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla, üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerine yönelik gerçekleştirilen çalışmaların genellenebilirliği konusunda sıkıntılar yaşanmasına rağmen, bu konuda PDR merkezleri arasında birçok ortak tema bulunması da şaşırtıcı olmayacaktır.

Güncel Gelişmeler ve Üniversite PDR Merkezleri

1980 sonrası dönemdeki araştırmalar incelendiğinde, PDR merkezlerinin rol ve işlevlerindeki gelişmelerin devam ettiği söylenebilir. Nitekim, Guinee (2000) üniversite PDR merkezlerinin 1990-1991 ve 1995-1996 dönemlerindeki özelliklerini karşılaştırdığı çalışmasında, çalışanların performansı, sunulan hizmetlerin kalitesi ve çeşitliliği, sunulan hizmetlere yönelik ilginin artması, sunulan hizmetlerin yerleşke ile bütünleştirilmesi ve PDR merkezlerinin statüsü anlamında olumlu gelişmelerin kaydedildiğini ancak, ekonomik kaynakların kısıtlılığı ve uzman personel sayısı yetersizliği gibi konularda varolan sıkıntıların giderilememiş olduğunu belirtmektedir.

Stone ve Archer (1990) tarafından yapılan bir diğer çalışma, üniversite PDR Merkezlerine yönelik son dönemdeki gelişmelere ve yaşanan güçlüklerle ilişkin önemli bir veri oluşturmaktadır. Stone ve Archer (1990), bu çalışma ile üniversite PDR Merkezlerinin 6 temel işlevi olarak değerlendirdikleri psikolojik danışma, önleyici/gelişimsel programlar oluşturma ve müşavirlik, eğitim, personel gelişimi, araştırma ve

yönetim alanlarında yaşanan 17 temel zorluk belirleyerek, bu zorlukların çözümüne yönelik geliştirdikleri 43 önerinin yer aldığı bir stratejik plan oluşturmuşlardır. Bu çalışma, 1990'lı yıllardaki PDR Merkezlerine yönelik gelişmeleri içermesi bakımından da büyük önem taşımaktadır.

Stone ve Archer'in (1990) çalışması ile başlayan ve son 20 yıldaki değişimleri temel alan alanyazın incelendiğinde, üniversite PDR merkezlerine yönelik olarak aşağıda belirtilen gelişmeler dikkat çekmektedir:

- a. Yükseköğretimde varolan sınırlı kaynaklar anlamında üniversiteler arasındaki rekabet artmaktadır (Stone ve Archer, 1990).
- b. Kaynakların azalması ve uzman personel sıkıntısı, PDR merkezleri için önemli bir sınırlılıktır ve bu sınırlılık yakın gelecekte de devam edecektir (Bishop, 1995).
- c. Ciddi psikolojik sorunlar yaşayan gençlerin sayısında bir artış gözlenmektedir (Hyun, Quinn, Madon ve Lusting, 2006; Gallagher, 1995)
- d. PDR merkezlerine başvuruda bulunan üniversite öğrencilerinin problemlerinin ciddiyeti kadar, problemlerinin çeşitliliği de artmaktadır (Bishop, 1995).
- e. PDR hizmetlerinde çokkültürlü (multicultural) psikolojik danışma yetkinliklerinin geliştirilmesi öngörülmektedir (Smith ve diğ., 2007).
- f. Postmodern yaklaşımlar, psikolojik danışma eğitiminde, uygulamalarında ve süpervizyonunda geniş oranda kullanılmaya başlamıştır (Vinson ve Griffin, 1999).
- g. Alkol kötüye kullanımı (Osborn ve Scanlon, 2000), cinsel istismar (Lee ve diğ., 2003; White-Kress, Trippany ve Nolan, 2003) ve özkıyım (Schwartz, 2006) gibi konular başta olmak üzere krize müdahale ve kriz danışmanlığı etkinlik ve programlarına duyulan ihtiyaç artmaktadır.
- h. Kriz danışmanlığı konusunda hem kuramsal hem uygulama anlamında önemli gelişmeler kaydedilmekte ve PDR merkezleri bu gelişmelerden yararlanmaktadır (Smith ve diğ., 2007).
- i. Bireysel psikolojik danışma hizmetlerine yönelik üniversite öğrencilerinin yoğun taleplerine rağmen, öğrencilerin kişisel ve eğitimsel gelişimlerine yönelik grupla psikolojik danışma etkinliklerine, önleyici/gelişimsel programlara ve müşavirlik çalışmalarına duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır (Smith ve diğ., 2007).
- j. PDR merkezleri odaklarını kısa süreli psikolojik danışma yaklaşımlarına çevirmişlerdir (Steenbarger ve Smith, 1996; Wonk ve Thyer, 1999).
- k. PDR merkezlerinde görev alan uzmanların mesleki gelişimlerinin desteklenmesi ve PDR merkezlerindeki stajyer çeşitliliğinin geliştirilmesi gerekmektedir (Stone ve Archer, 1990).
- l. Gelişen teknolojinin PDR merkezleri tarafından kullanılmasına yönelik girişimler artmaktadır (Humphrey, Kitchens ve Patrick, 2000).
- m. Meslek etiği konusundaki temel ilgi ve ihtiyaçlar artmaktadır (Affsprung, 2010).
- n. PDR merkezlerinin rol ve işlevleriyle, uyguladıkları programların etkiliklerine yönelik araştırmaların artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Cooper ve Archer, 2002).

Sonuç olarak, yukarıda sözü edilen tüm bu gelişmeler paralelinde, üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinde de önemli değişiklikler meydana gelmektedir. Nitekim, Boyd ve arkadaşları (2003), günümüz üniversite PDR merkezlerinin 3 temel role sahip olduklarını belirtmektedirler. Bu rollerden birincisi, akademik, mesleki ve gelişimsel zorluklar ya da psikolojik problemler yaşayan üniversite öğrencilerine yönelik psikolojik danışma ya da psikoterapi hizmetlerinin sağlanmasıdır. İkincisi, eğitimsel, mesleki ve yaşam amaçlarına etkin bir biçimde ulaşmalarını sağlamak üzere temel yaşam becerilerinin tanımlanması ve öğretilmesi konusunda üniversite öğrencilerine destek sunacak önleyici çalışmaların yapılmasıdır. Üçüncü rol ise, öğrencilerin sağlıklı bir biçimde büyüme ve gelişmelerini destekleyecek müşavirlik ve önleyici/gelişimsel programların çeşitlendirilerek geliştirilmesidir.

Benzer şekilde, Destefano, Petersen, Skwerer ve Bickel (2001), 160 üniversite PDRM yöneticisi ile gerçekleştirdikleri çalışmada, yöneticilerin, PDR merkezlerinin en önemli işlevlerini sırasıyla (a) gelişimsel ya da uyuma yönelik problemler yaşayan öğrencilere yönelik bireysel ve grupla psikolojik danışma, (b) psikolojik sorunları olan öğrencilere yönelik bireysel ve grupla psikoterapi, (c) krize müdahale etkinlikleri, (ç) önleyici/gelişimsel programlar ve eğitim programları hazırlama ve (d) farklı kültür ve etnik kökene sahip üniversite öğrencilerine yönelik hizmetlerin geliştirilmesi olarak değerlendirdiklerini belirtmektedirler. Aynı zamanda yöneticiler, gelecekte bu işlevlerin önem sırası konusunda da bir değişiklik olmayacağını vurgulamaktadırlar. PDRM yöneticileri, mesleki rehberlik, öğretim üyeleri ve üniversite çalışanlarına yönelik müşavirlik ile PDR yüksek lisans/doktora öğrencilerinin eğitimine yönelik staj ve süpervizyon etkinliklerini, ikincil öneme sahip PDR hizmetleri olarak

değerlendirirken, araştırma, psiko-eğitim ve psikolojik değerlendirme etkinliklerini en az önem derecesindeki hizmetler olarak değerlendirmektedirler. Son olarak, PDRM yöneticileri, mesleki rehberlik etkinliklerinin yakın gelecekte üçüncü derecede önemli hizmet konumunda ele alınmaya başlayacağını belirtmektedirler.

IACS Ölçütleri ve Üniversite PDR Merkezleri'nin Rol ve İşlevleri

Yükseköğrenim PDR hizmetleri kapsamındaki tüm gelişmeler ışığında ve günümüz koşulları temelinde üniversite PDR merkezlerinin 9 temel hizmet boyutundaki rol ve işlevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla Uluslararası Psikolojik Danışma Hizmetleri Derneği (IACS) tarafından akreditasyon koşulları belirlenmiştir (IACS, 2005). Bu koşullar, üniversite PDR merkezlerinin etkin yapılması, hizmet alanlarına göre etkinliklerini değerlendirme açısından temel bir ölçüt oluşturması ve PDR merkezleri arasında eşgüdüm sağlanması açısından büyük öneme sahiptir. Dolayısıyla, IACS akreditasyon standartlarına göre, günümüz üniversite PDR merkezlerinin aşağıda belirtilen hizmet alanlarındaki rol ve işlevlerini yeniden düzenlemeleri bir zorunluluk haline gelmektedir. Bu programlar ve akreditasyon koşulları (Boyd ve diğ., 2003; IACS, 2005) sırasıyla aşağıda sunulmaktadır:

1. Bireysel ve Grupla Psikolojik Danışma / Psikoterapi

- a. Eğitimsel, mesleki, kişisel, gelişimsel ve ilişki odaklı bireysel ya da grupla psikolojik danışma ve psikoterapi hizmetleri sunulmalıdır.
- b. Danışanın kendini anlamasını ve karar vermesini kolaylaştırmak, kısıtlı kaynaklar içinde en etkili müdahale yöntemlerinin seçilmesini sağlamak amacıyla gerektiğinde psikolojik testler ya da diğer ölçme araç ve teknikleri kullanılmalıdır.
- c. PDRM çalışanları, öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerekli olan eğitimleri almış olmalıdır.
- d. PDRM etkinliklerinin etkililiği düzenli aralıklarla değerlendirilmelidir.
- e. Bütün PDRM çalışanları, alanlarının gerektirdiği etik kurallara uymalıdır.
- f. Stajyer yüksek-lisans-doktora öğrencileri ya da alandışı kişiler tarafından sağlanan hizmetlere yönelik PDRM'deki deneyimli personel tarafından sürekli süpervizyon verilmeli, alandaki eğitim standartlarına kesinlikle uyulmalıdır.

2. Krize Müdahale ve Acil Durum Hizmetleri

- a. PDR Merkezleri, doğrudan ya da üniversite yerleşkesindeki ya da çevresindeki diğer kaynak ve kurumlarla işbirliği içinde acil durum ve krize müdahale hizmetleri sunmalıdır.
- b. Üniversite yerleşkesinde ya da dışında psikiyatrik yardım kaynakları bulunmalı ve gerektiğinde bu kaynakların desteğinden yararlanılmalıdır.
- c. Gerektiğinde, PDR merkez çalışanları diğer acil yardım hizmeti sunan kurumlarla varolan kaynakların uygun ve etkin kullanımı konusunda eşgüdüm içinde çalışmalıdır.

3. Önleyici/gelişimsel programlar

PDR merkezleri, akademik ortamdan etkin şekilde yararlanmaları, varolan potansiyellerini artırmaları konusunda üniversite öğrencilerinin gelişimsel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak çeşitli önleyici ve gelişimsel müdahale yaklaşımları ve programlar oluşturmalıdırlar. Oluşturulan programlar, öğrencilerin yeni bilgi, beceri ve davranışlar kazanmalarına, kendilerine yönelik olumlu ve gerçekçi öz-değerlendirme yapmalarına, kişisel, akademik ve kariyer tercihlerini geliştirmelerine, başkalarıyla karşılıklı ve anlamlı ilişkiler geliştirme becerisi kazanmalarına ve kişisel olarak doyurucu ve etkili bir yaşam biçimi oluşturmalarına olanak sunacak şekilde geliştirilmelidir. Ayrıca, bu programlar geliştirilirken, öğrencilerin varolan ihtiyaçları, cinsel tercihleri, etnik ve kültürel özellikleri vb. gibi konular özellikle dikkate alınmalı ve geleneksel psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini en az kullanan gruplara ulaşılmaya çalışılmalıdır.

4. Müşavirlik

PDR merkezleri, üniversite öğrencilerinin zihinsel, duygusal ve fiziksel gelişimi için mümkün olan en uygun üniversite ortamının sağlanmasına yönelik müşavirlik hizmetlerini mutlaka sunmalıdır. Ayrıca PDR merkezleri, öğrencilerin varolan ihtiyaçlarının belirlenmesi, bu ihtiyaçların üniversite yönetimi, öğretim üyeleri ve üniversite çalışanlarına aktarılmasına yönelik etkin bir savunuculuk rolü üstlenmelidirler. PDR Merkezleri aynı zamanda öğrencilerin gelişimine ket vurabilecek çevresel koşullar ve problemlerin belirlenmesi ve ilgili yerlere bildirilmesini de sağlamalıdır. Bu bakış açısıyla, PDR Merkezleri aşağıda belirlenen temel görevleri yerine getirmelidirler:

a. İhtiyaç duyulduğunda, herhangi bir üniversite öğrencisi hakkında öğretim üyeleri ve diğer üniversite çalışanlarına yönelik müşavirlik hizmetleri, psikolojik danışma alanının gizlilik sınırları içinde verilmelidir.

b. Üniversite öğrencisi ile ilgili olarak müşavirlik hizmetleri yine velilere, çiftlere ve diğer kurumlara gizlilik kuralları dâhilinde verilmelidir.

c. PDR Merkezleri, herhangi bir üniversite öğrencisiyle ilgili temel yönetsel kararların verilmesinde sorumluluk üstlenmemelidir.

5. Sevk sistemi

PDR merkezleri, varolan problemi merkezin etkinlik alanı dışında olan öğrencilerin yönlendirilebilmesi için üniversite içinde ya da dışındaki kaynaklarla etkin bir sevk sistemi geliştirmelidir.

6. Araştırma

PDR merkezlerinin bir diğer sorumluluğu da sürekli değerlendirme çalışmaları ve araştırmalar yaparak, süregelen etkinliklerini değerlendirmek ve hizmet kalitesini artırmaktır. Bu konudaki temel ölçütler aşağıdaki gibidir:

a. PDR merkezleri araştırma yürütürken, alanın gerektirdiği etik kurallara ve üniversitedeki gruplar tarafından oluşturulan beklentileri göz önünde bulundurmak durumundadırlar. Öngörülen etik kuralların düzenlenmesi ve uygulanmasından PDR merkezinin yöneticisi ve araştırmacı birinci derecede sorumludur.

b. PDR merkezleri, öğrenci profili ve özellikleri ile varolan etkinliklerin öğrencilerin gelişimi üzerindeki etkilerinin düzenli aralıklarla araştırılmasına katkı sağlamalıdır.

c. PDR merkezleri, varolan öğrenci özellikleri temelinde geliştirilen bir programın etkileri üzerine bireysel araştırma yapan öğretim üyesi ya da öğrencilerle iletişim halinde olmalıdır. Çünkü, araştırma etkinlikleri, öngörülen etik kurallar ve üniversite araştırma kurulunun getirdiği gerekliliklere uymak zorundadır.

d. PDR merkezi, etkinliklere yönelik tüm girişim ve çabalarını, araştırma ve akademik çalışmalar yardımıyla, psikolojik danışma ve rehberlik, psikoloji ya da ilişkili alanlara katkı sağlayacak bir niteliğe dönüştürmelidir.

7. Program Değerlendirme

PDR merkezinin etkinliklerinin değerlendirme verileri ve sonuçlarını temel alan düzenli çalışmalar yapılmalıdır. Mümkün olduğu takdirde, benzer merkez ve kurumların verilerini de kullanarak karşılaştırmalı çalışmalar yapılması uygun görülmektedir.

8. Uzman Gelişimi

PDR Merkezleri, bünyesinde görev alan tüm uzmanların ve stajyerlere yönelik uzmanlaşmaya olanak sunacak şekilde sürekli eğitim olanakları sağlamalıdır. Bu eğitimler (vaka eğitimleri, çalıştaylar, seminer ve konferanslar, sempozyum ve kongreler vb.) sayesinde çalışanların, bilgi, beceri ve deneyimlerinin artırılması ve geliştirilmesi etkin hizmetler sunulmasını kolaylaştıracaktır.

9. Eğitim

Eğitim ve süpervizyon etkinlikleri PDR merkezlerinin ihtiyaç duyulan, uygun görülen ve arzu edilen sorumluluklarından biri olmalıdır. Merkez bünyesinde oluşturulan bu etkinlikler, ekonomik olmaları ve işlevselliği göz önüne alındığında, ilgili alanlarda nitelikli uzmanların yetişmesine büyük katkı sağlayacaklardır. Aynı zamanda, bu etkinlikler ile merkez çalışanlarının klinik süpervizyon becerilerinin geliştirilmesi sağlanmış olacaktır.

Bu noktada, lisansüstü düzeyde eğitim alan stajyerler, doktora sonrası düzeyindeki meslektaşlar ve alandışı uzmanların, dikkatli bir şekilde seçilmesi ve eğitim/süpervizyon desteğinin mutlaka alanda deneyimli ve nitelikli uzmanlar tarafından sunulması sağlanmalıdır. Diğer yandan, stajyerlerin ilgilendiği danışanlar, onların eğitim ve yetkinlik düzeylerine uygun şekilde belirlenmeli ve stajyerlerin görevlendirildiği danışan sayısı PDR merkezlerinin toplam danışan sayısının %40'ını geçmemelidir.

Görüldüğü üzere, IACS tarafından geliştirilen akreditasyon koşulları, günümüz üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinin temel boyutlarını ortaya koyarak, son gelişmeler kapsamında PDR merkezlerinin üniversite bünyesindeki genel stratejilerini ve etkinlik alanlarını yeniden düzenlemeleri anlamında önemli bir standartlar bütünü oluşturmaktadır. Elbetteki bu kalite standartlarını yakalamak,

varolan hizmetlerini ciddi ekonomik kısıtlılıklar içinde sürdüren üniversite PDR merkezleri için zorlu bir sürecin başlaması anlamına da gelmektedir.

Bununla birlikte, üniversite PDR merkezleri, sundukları hizmetlerin etkililiğini artırmak üzere yükseköğretimdeki değişikliklere bağlı olarak ortaya çıkan genel sınırlılıklara ve zorluklara da cevap vermek ve çözümler üretmek durumundadırlar (Hodges, 2001). Dolayısıyla, üniversite PDR merkezlerinin günümüzde karşılaştıkları temel sınırlılık ve zorlukları düzenli aralıklarla belirlemeleri ve uygulanabilir çözüm önerilerini değerlendirmeleri büyük önem taşımaktadır.

Günümüz Üniversite PDR Merkezlerinin Karşılaştıkları Sınırlılıklar ve Zorluklar

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yer aldığı kurumların kültürel yapısı doğal olarak bu hizmetlerin uygulama biçimlerini de etkilemektedir. Dolayısıyla, yükseköğretim boyutu içinde PDR merkezlerinin bulunduğu üniversitelerin örgütsel yapısı, bu merkezler için kendine özgü fırsatları ve tehditleri de beraberinde getirmektedir. Aslında, yer aldığı yükseköğretim kurumlarının özellikleri dikkate alındığında, PDR merkezlerinin rol ve işlevleri sadece öğrencilerle ya da danışanlarla sınırlı kalmamakta, buna ek olarak üniversite yönetimi ve üniversite personeli ile de çalışmayı gerektirmektedir (Hewitt ve Wheeler, 2004). Bu durum, PDR merkezlerine yönelik farklı talepler arasında bir denge oluşturmaya çalışan merkez yönetimi ve çalışanlarını zorlayabilmektedir. Özellikle, üniversite yönetimlerinin PDR merkezlerinin rol ve işlevlerine yönelik algı ve beklentilerindeki farklılıklar, karışıklık ve işyükü getirdiği gibi danışanlar için ayrılan zamanın da azalmasına yol açabilmektedir.

Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin psikolojik sorunlarının ciddiyetinde (Hyun, Quinn, Madon ve Lusting, 2006) ve öğrenim gördükleri yerleşkelerde PDR hizmetlerinden yararlanma konusundaki taleplerinde son yıllarda önemli artış olduğu belirtilmektedir (Harrison, Kocet ve Zozone, 2001). Özellikle içinde buldukları gelişimsel dönem özellikleri ve üniversiteye girme sürecindeki sıkıntılar nedeniyle üniversite öğrencilerinin stres düzeylerinde önemli bir artış olmakta ve bu durum, doğal olarak üniversiteye girdikleri andan itibaren, öğrencilerin PDR hizmetlerinden yararlanma isteklerini artırmaktadır (Adlaf, Glikzman, Demers ve Newton-Taylor, 2001).

Stone ve Archer'in (1990) belirttiği üzere, diğer işlevlerini de göz ardı etmeden artan bireysel psikolojik danışma taleplerini karşılamak, günümüz üniversite PDR merkezlerinin yaşadıkları önemli zorluklardan birini oluşturmaktadır. Artan yoğun talepler karşısında, birçok PDR merkezi önceliklerini ciddi psikolojik sorunlarla ilgili durumlara vermekte ve bireysel psikolojik danışma/psikoterapi almak için oldukça yoğun şekilde başvuran öğrenciler için bekleme listeleri oluşturmaktadırlar. Bu durum, gelişimsel sorunlar yaşayan öğrencilerin yeterli oranda ve zamanında psikolojik yardım olanaklarından yararlanamamalarını beraberinde getirmektedir (Davis, Kocet ve Zozone, 2001). Dolayısıyla, üniversite bütçelerinin sınırlılığı ve PDR merkezlerindeki uzman personel yetersizlikleri de göz önüne alındığında, her danışan için bireysel psikolojik danışma seans sayısının sınırlandırılması akla gelen ilk çözüm yolu olarak görülmektedir (Stone ve Archer, 1990). Buna ek olarak, çözüm odaklı kısa süreli psikolojik danışma yaklaşımları birçok PDR merkezi tarafından temel müdahale yöntemi olarak görülmektedir (Wonk ve Thyer, 1999). Ancak, üniversitelerdeki öğrenci ve çalışanların PDR merkezlerinde sunulan hizmetlerin kalitesine yönelik talep ve beklentileri dikkate alındığında, sunulan kısa süreli ve çözüm odaklı müdahale yöntemlerinin etkililiğinin incelenmesini önemli bir zorunluluk haline gelmektedir. Tüm bunlar dikkate alındığında, öğrencilerin talepleri karşısında PDR çalışanları yoğun baskı yaşamakta, öğrenci ihtiyaçlarını nasıl karşılayacakları konusunda belirsizliklerle karşılaşmakta (Gibson, 2000) ve aşırı iş yükü nedeniyle kısa sürede tükenmişlik yaşayabilmektedirler.

Aslında, üniversitelerdeki grupla psikolojik danışma uygulamalarının da en az bireysel psikolojik danışma / psikoterapi kadar etkili olduğunun belirtilmektedir (Toseland ve Siporin, 1986). Ancak, grupla psikolojik danışma uygulamaları üniversite PDR merkezlerine başvuran danışanların ilk tercihi olmamakta ve üniversite öğrencilerini oluşturulan grup etkinliklerine yönlendirmek oldukça zor olabilmektedir (Parcover, Dunton, Gehlert ve Mitchell, 2006). Bu zorlukların temel nedenleri olarak danışanların grup etkinliklerine yönelik varolan olumsuz önyargıları, PDR merkez çalışanlarının temel bir müdahale aracı olarak görmemeleri sonucu grup etkinliklerine direnç göstermeleri, grupla psikolojik danışma programlarının etkin bir şekilde hazırlanamaması ya da bu programların üniversite içinde yeterli talep ortaya çıkarak şekilde duyurulamaması gösterilmektedir (Parcover ve diğ., 2006). Dolayısıyla, özellikle grupla psikolojik danışma alanında yetkin uzmanlar tarafından, yapılandırılmış, sosyal beceri gelişimini destekleyen, uygun mekanlarda sunulan, etkin bir duyuru sistemi dahilinde yürütülen ve katılım belgesi sunulan programların üniversite öğrencileri tarafından ilgiyle takip edileceği düşünülmektedir. Nitekim, Gizir, Sevinç ve Akbay (2009) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, yapılandırılmış ve katılım belgesi

sunulan sosyal beceri gruplarına üniversite öğrencilerinin yoğun şekilde başvurdukları, bu gruplara katılanların büyük çoğunluğunun (%91) grupla psikolojik danışma programlarını diğer öğrencilere önerdikleri ve bu tür programların üniversite öğrencilerinin sosyal beceri gelişimlerine önemli katkılar sunduğu belirtilmektedir.

Diğer yandan, psikolojik danışma ve psikoterapi uygulamaları yanında, üniversite öğrencilerine yönelik önleyici/gelişimsel psikoeğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması, üniversite PDR merkezlerinin önleyici ve eğitimsel işlevlerini yerine getirmelerinde önemli bir role sahiptir (Marks ve McLaughlin, 2005). Bu hizmetler sayesinde, üniversite öğrencilerinin ortak gelişimsel problemleri üzerinde çalışılmasına olanak sağlanarak, PDR merkezlerinin önemli bir misyonu yerine getirilmiş olmaktadır. Aynı zamanda, bu hizmetler, ihtiyacı olduğu halde bireysel psikolojik danışma yardımı alma konusunda direnç gösteren öğrencilere de önemli bir kolaylaştırıcılık sağlamaktadır (Marks ve McLaughlin, 2005). Bununla birlikte, önleyici/gelişimsel programların uygulanmasında iki temel zorluk dikkati çekmektedir. Birincisi, bireysel psikolojik danışma gibi doğrudan klinik hizmetlere yönelik aşırı ilgi nedeniyle bu tür programların hazırlanması ve sunulmasında zorluklar yaşanmasıdır. İkincisi ise, üniversite öğrencilerinin bu tür programlara katılımlarının düşük düzeylerde kalmasıdır. Dolayısıyla, bu tür programlara yönelik öğrenci katılımının artırılması büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, Marks ve McLaughlin (2005), öğrencilerin psikoeğitimsel programlara katılımının artırılmasına yönelik olarak;

- a. Hazırlanan programların konu alanlarının ilgi çekici hale getirilmesi
- b. Programlara katılan öğrencilere kredi notu verilmesi
- c. Programların uygulama zamanlamalarının iyi yapılması (saat 15:00 sonrası olması)
- d. Mekânın iyi seçilmesi (öğrenci toplulukları, PDR Merkezi, Kongre merkezi vb.)
- e. Programlara yönelik daha çok reklâm sunulması (e-posta duyuruları, el ilanları, öğrenci gazetesi, okul radyosu vb.)
- f. Program yöneticisinin bilindik biri olması
- g. Arkadaşların bu etkinliklere katılmasının sağlanması
- h. Öğretim üyelerinin kendi derslerinde bu konularda öğrencileri bilgilendirmesi ve yönlendirmesi
- i. Program esnasında yiyecek-içecek sunulması gibi çözüm önerileri sunmuşlardır.

Bu öneriler ışığında, üniversite öğrencilerine yönelik uygulanacak ihtiyaç analizleri temelinde ve üniversite yerleşkesinin olanakları dâhilinde programlar oluşturulması, hazırlanan psikoeğitim programlarının etkililik çalışmalarının düzenli aralıklarla yapılması ve programların konu ve içerik anlamında sürekli olarak öğrencilerin ilgi, beklenti ve ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi önleyici/geliştirici programların işlevlerini artıracak etkinlikler olarak değerlendirilmektedir.

Üniversite PDR merkezlerinin işlevlerinden bir diğeri olan müşavirlik, bu merkezlerin ilk 5 temel etkinlik alanı içinde gösterilmektedir (Cooper ve Archer, 2002; Guinee, 2000; Güneri, 2006). Bununla birlikte, alanyazında PDR merkezlerinin müşavirlik işlevlerine yönelik kısıtlı sayıda çalışma bulunmakta, etkin müşavirlik modelleri oluşturulmasında sıkıntılar yaşanmakta ve başta kurumsal müşavirlik olmak üzere bu konuda formal bir eğitim almış çok az uzman bulunmaktadır (Cooper, 2003, Bishop, 1995). Tüm bunlar, öğrencilerin yoğun bireysel psikolojik danışma/psikoterapi talepleri de dikkate alındığında, PDR merkezlerinin müşavirlik işlevlerini önemsemelerine rağmen, bu konudaki süregelen etkinliklerini sınırlayan konular olmaktadır. Özellikle, Daugherty'nin (2000) örgütsel, ruh sağlığı ve davranışsal olarak adlandırdığı 3 temel müşavirlik modeli dikkate alındığında, üniversite PDR merkezlerinin müşavirlik etkinliklerinin genelde öğrenciler, veliler, öğretim üyeleri, yöneticiler ve diğer üniversite personeline yönelik problem-odaklı çalışmaları içerdiği ve program-odaklı ya da örgüt-odaklı müşavirlik etkinliklerine yeterli ilginin gösterilemediği belirtilmektedir (Cooper, 2003). Dolayısıyla, öğrencilerin belirli durumlarda yaşadıkları güçlüklerle yönelik olarak genelde problem odaklı bireysel etkinliklerin sunulması, PDR merkezlerinin sadece doğrudan psikolojik müdahale yaklaşımı temelinde bir rol ve işleve sahip oldukları algısını geliştirdiği söylenebilir. Ancak, üniversite içinde süregelen problemlerin ya da kriz durumlarının program-odaklı ya da örgüt-odaklı ele alınması ve günümüz üniversite PDR merkezlerinin müşavirlik işlevlerini etkinleştirmeleri kaçınılmaz görünmektedir. Aslında, müşavirlik hizmetlerinin etkinleştirilmesi önleyici /gelişimsel hizmetler ve kriz yönetimi konusunda üniversitenin güçlendirilmesine de önemli katkılar sunacaktır (Mcwhirter, Palombi ve Garbin, 2000. Bu noktada, IACS'in (2005) akreditasyon koşulları da göz önüne alındığında, üniversite PDR merkezlerinin müşavirlik işlevlerini yerine getirirken çeşitli model ve seçenekleri yeniden değerlendirmeleri, bir model geliştirilirken ya da uygulanırken diğer PDR merkezleri ile işbirliğine girerek kendileri için yararlı olabilecek ve sınanmış

yöntemleri kullanmaları ve en önemlisi, PDR merkez çalışanlarının müşavirlik konusunda formal eğitim ve süpervizyon alarak, bu alandaki etkinliklerinin artırılması önerilmektedir (Cooper, 2003).

Tüm diğer işlevlerinde olduğu gibi, üniversite PDR merkezlerinin krize müdahale işlevlerine yönelik artan bir ihtiyaç gözlenmektedir (Bishop, 1990). Örneğin, öğrenci özkıyımları üniversite PDR merkezlerini olumsuz olarak önemli ölçüde etkilemektedir. Özkayım, PDR merkezleri açısından kontrol edilebilmesi güç bir durum olmakla birlikte, üniversite içerisinde sık sık travmatik yaşantılara yol açabilmektedir (Bishop, 1990). Aynı zamanda, risk grubunda olabilecek üniversite öğrencilerin belirlenmesi ve izleme (monitoring) çalışmalarının yapılması, hastaneye kaldırılan yüksek risk grubundaki öğrencilerin psikolojik değerlendirilmelerinin yapılması ve hastanede tedavi altına alınan öğrencilerin üniversiteye döndükten sonraki takipleri konusunda yetersizlikler yaşandığı da belirtilmektedir (Coulter ve Beck, 1998). Dolayısıyla, başta özkayım eğilimi olan öğrenciler olmak üzere çeşitli risk gruplarındaki üniversite öğrencilerinin belirlenmesi ve gerektiğinde ilgili kurumlara sevk edilmesinin önemi büyüktür.

Krizi, gelişimsel krizler (kimlik karmaşası, değer çatışmaları, bağımlılık vb.) ve durumsal ya da travmatik yaşam olaylarını içeren krizler (ayrılma ve boşanma, şiddet ve cinsel istismar, çeşitli kazalar ve yaralanmalar, toplumsal afetler, kronik hastalıklar, ölümler ve yas vb.) olarak değerlendirdiğimizde, üniversite PDR merkezlerinin krize yönelik etkinliklerini günümüz koşulları altında yeniden yapılandırmaları gerektiği açıktır. Dolayısıyla, krize müdahale, özkayım önleme programları geliştirme ve travmatik yaşam olaylarına maruz kalan üniversite öğrencileriyle sürekli etkileşim içindeki bireylere yönelik müşavirlik hizmetlerinin zamanında ve etkin bir şekilde sunulabilmesi için gerekli olan kaynakların yeterli düzeyde sağlanması gerekmektedir (Bishop, 1990). Aslında, krize müdahale ve kriz danışmanlığı konuları son yıllarda psikolojik danışma ve rehberlik, psikoloji, sosyal çalışma ve psikiyatri alanlarında önemli bir yer almaya başlamasına rağmen, özellikle ülkemizde, bu konuda eğitilmiş ve deneyimli uzman sayısı anlamında sınırlılıklar yaşanmaktadır. Buna ek olarak, üniversite PDR merkezlerinin kriz durumlarında uygulayabilecekleri bir krize müdahale programı oluşturmaları konusunda da sıkıntılar var olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, üniversite PDR merkezlerinde özkayım gibi çeşitli travmatik durumlara özgü programlar geliştirilmesi, varolan programların etkiliğinin artırılması ve kriz danışmanlığı konusunda uzman kadrolarının artırılması gerekmektedir (Schwartz, 2006). Bu konuda yapılabilecekler düşünüldüğünde, öncelikle psikolojik danışma ve psikoloji gibi ilgili alanlarda formal ve informal düzeyde bir uzmanlık alanı olarak kriz danışmanlığına yönelik eğitim programlarının geliştirilmesi, bu konudaki (özellikle ülkemize yönelik) araştırmaların özendirilerek bir veri tabanı oluşturulması ve üniversite krize müdahale planlarının PDR merkezleri odağında geliştirilmesinde büyük yarar görülmektedir. Aynı zamanda, krize müdahale etkinlikleri çerçevesinde, PDR merkezlerinin üniversite içindeki ya da dışındaki kaynaklarla işbirliği temelinde, özellikle psikiyatrik yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik, ilgili psikiyatri birimleriyle etkin bir sevk mekanizmasının kurulması önemli bir gereklilik olarak görülmektedir.

Bilindiği üzere, üniversite PDR merkezleri üniversite öğrencilerine yönelik etkinliklerinin yanı sıra, ilgili alanlarda eğitim alan yüksek-lisans ve özellikle doktora öğrencilerine etkin eğitim ve süpervizyon programları sunabilecek yerlerdir. Özellikle, stajyerlerin merkeze kattıkları çalışma arzusu ve enerji, PDR merkezlerinin danışmanlarına yönelik etkinliklerinin artırılması açısından da önemli bir işleve sahiptir. Ancak, sunulan eğitim ve süpervizyon hizmetleri, PDR merkez çalışanları için zaman anlamında önemli bir ek yükü de beraberinde getirmektedir (Furr, 1999). Aynı zamanda, PDR merkezlerine başvuran stajyerlerin değerlendirme sürecinde de çeşitli zorluklar yaşanabilmektedir (Hahn ve Molnar, 1991). Yine de, tüm zorluklarına rağmen, yapılandırılmış bir eğitim programı geliştirildiğinde PDR merkezlerindeki eğitim mekanizmasının sağlıklı bir şekilde yürüyebileceği değerlendirilmektedir (Stone ve Archer, 1990). Örneğin, Guinee tarafından (2001) geliştirilen eğitim programı ile Borden'in (1983) geliştirdiği ve Wood'un (2005) PDR merkezlerine uyarladığı süpervizyon modeli, bu konuda hazırlanmış ve kılavuz niteliğinde olan önemli uygulama örnekleri arasında değerlendirilebilirler. Özellikle üniversite PDR merkezlerinde görev alan uzmanların sayısal yetersizliği göz önüne alındığında, PDR ve klinik psikoloji alanında yüksek lisans/doktora düzeyinde eğitim veren fakültelerin bulunduğu üniversitelerde, PDR merkezleri ile işbirliği içinde etkin ve yapılandırılmış bir 'stajyerlik' sisteminin geliştirilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bu gelişme, hem üniversite PDR merkezlerinin işlevlerini artıracak, hem de üniversite PDR merkezlerinde görev alabilecek nitelikte uzmanların yetiştirilmesinde önemli katkılar sunacaktır.

PDR merkezlerinin bir diğer sorumluluk alanı olan araştırma işlevi, üniversite öğrencilerinin temel özellikleri ile değişen tutum ve davranışlarının belirlenmesi, üniversite için bir veri bankası oluşturulması, üniversite PDR hizmetleri kapsamında yeni program ve etkinliklerin geliştirilebilmesi ve uygulama

sonuçlarının belgelendirilebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Cooper ve Archer, 2002). Ancak, tüm önemine rağmen, üniversite PDR merkezlerinin araştırma işlevlerini yeterince yerine getirebildikleri söylenemez (Stone ve Archer, 1990). Aslında, PDR merkez çalışanları araştırma ve değerlendirme çalışmaları için çok uygun bir pozisyonda olmalarına rağmen, çok az araştırma projesine katılmaktadırlar. Bu konudaki en önemli sınırlılıklar, PDR merkezlerinin hizmet-odaklı bir misyona sahip olmasına bağlı olarak çalışanların araştırma konusunda teşvik edilmemeleri, zaman sınırlılığı ve ekonomik kaynakların yetersizliği olarak gösterilmektedir. Bu konuda temel olarak, PDR merkezi bünyesinde bir araştırma birimi oluşturularak çeşitli araştırma projelerinin geliştirilmesi, araştırma projeler için yeterli zaman ayrılması, düzenli aralıklarla PDR merkezinin ölçme-değerlendirme ve araştırma etkinliklerinin değerlendirilmesi ve yapılan tüm çalışma sonuçlarının yayınlanarak çalışanların araştırma yapmaya teşvik edilmeleri önerilmektedir (Cooper ve Archer, 2002).

Türkiye’deki Üniversite PDR Merkezlerinin Durumu

Türkiye’deki üniversitelerde sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri genel olarak 2547 sayılı YÖK Kanununun 46. ve 47. maddeleri esas alınarak üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor Daireleri bünyesinde kurulan ve değişik adlarla anılan PDR birimleri bünyesinde gerçekleştirilmektedir. Buna ek olarak, son dönemlerde üniversite rektörlüklerine bağlı “uygulama ve araştırma merkezleri” kapsamında kurulan PDR merkezlerine de rastlanmaktadır. Ancak, tüm olumlu gelişmelere rağmen, üniversite PDR merkezleri, örgütlenme, kurumsallaşma ve uzman personel istihdamı konusunda önemli sıkıntılar yaşamaya devam etmekte ve üniversitelerin yönetim anlayışı ve olanakları çerçevesinde kısıtlı oranlarda çalışma sunabilmektedirler. Yine, bu merkezlerin rol ve işlevleri açısından üniversiteler arasında ortak bir anlayış gelişmekte, ancak uygulamalar daha çok bu merkezlerde istihdam edilen uzman personelin mesleki kimliği temelinde (psikiyatrist, psikolog, psikolojik danışman vb.) yürütülmekte ve disiplinlerarası ortak çalışma kültürü sınırlı şekilde oluşturulabilmektedir (Türküm, 2007).

Bu çalışma kapsamında, Türkiye’deki üniversite PDR merkezlerinde sunulan hizmetlerin çeşitliliği üzerine genel bir bakış açısı oluşturulabilmek için son dönemde ABD ve Türkiye’de yapılan iki temel araştırmanın incelenmesi önem arz etmektedir. Aslında, sosyokültürel farklılıklar, tek tip bir PDR merkezi modelinin olmaması vb. gibi çeşitli nedenlerle PDR merkezlerinin rol ve işlevlerinde farklılıklar olabileceği değerlendirilmekle birlikte, son dönemde yapılmış olmaları, çalışmalarında benzer bir araştırma yöntemi izlemiş olmaları ve genel olarak PDR merkezlerinin temel rol ve işlevlerini ele almaları nedeniyle Guinee (2000) ve Güneri’nin (2006) üniversite PDR merkezlerinin işlevlerine yönelik gerçekleştirdikleri çalışmalarının karşılaştırılması, Türkiye’deki üniversite PDR merkezlerinin günümüz etkinlik alanlarının ortaya konulabilmesine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Tablo 1. ABD ve Türkiye’deki üniversite PDR merkezlerinin işlevleri.

PDR Merkezleri’nin İşlevleri	ABD	Türkiye
	%	%
Psikolojik danışma/psikoterapi	100	100
Müşavirlik	98.5	77
Grupla psikolojik danışma	95.5	68
Önleyici/gelişimsel etkinlikler	95.5	75
Eğitim ve süpervizyon	89.6	21
Acil durum hizmetleri (emergency covarage)	70.1	89
Kariyer danışmanlığı	55.2	29
Çift danışmanlığı	94	*
Kişilik (personality) ölçme-değerlendirme	67.2	*
Mesleki (vocational) ölçme-değerlendirme	56.7	*
Zihinsel (intellectual) ölçme-değerlendirme	41.8	*
Ders çalışma becerileri	43.3	*
Ölçme (testing)	*	86
Araştırma	*	68
Oryantasyon programları	*	68
Etkinliklerin değerlendirilmesi	*	68

* ile gösterilen boyutlar ilgili ülkedeki araştırmanın kapsamı dışındadır.

Tablo 1’de görüldüğü üzere, ABD’deki üniversite PDR merkezlerinin büyük çoğunluğu psikolojik danışma/psikoterapi, müşavirlik, grupla psikolojik danışma, önleyici/gelişimsel etkinlikler, çift danışmanlığı ile eğitim ve süpervizyon hizmetlerini sağlamaktadırlar. Bu merkezlerin göreceli olarak daha az etkinlik yürüttükleri hizmetler ise sırasıyla, acil durum hizmetleri, ölçme-değerlendirme, kariyer danışmanlığı ile ders çalışma becerilerini artırmaya yönelik hizmetler olarak gösterilmekte ve PDR merkezlerinin araştırma yapma konusunda hala önemli sınırlılıkları olduğu belirtilmektedir (Guinee, 2000). IACS (2005) akreditasyon standartları göz önüne alındığında, ABD’deki üniversite PDR merkezlerinin etkinlik alanlarının, araştırma boyutu dışında, bu standartlara büyük çoğunlukla uygunluk gösterdiği söylenebilir.

Türkiye’deki durum ele alındığında ise, üniversite PDR merkezlerinin büyük çoğunluğu sırasıyla psikolojik danışma/psikoterapi, acil durum hizmetleri, ölçme, müşavirlik, önleyici/gelişimsel etkinlikler ve grupla psikolojik danışma/psikoterapi hizmetleri vermektedirler. Diğer etkinlikler ise, hizmetlerin değerlendirilmesi, oryantasyon programları oluşturma ve araştırma olarak göze çarpmaktadır. Kariyer danışmanlığı, eğitim ve süpervizyon ise en az sıklıkla verilen hizmetler olarak bildirilmektedir (Güneri, 2006). IACS (2005) akreditasyon standartları göz önüne alındığında, her ne kadar Türkiye’deki üniversite PDR merkezlerinin etkinlik alanlarının göreceli olarak bu standartlara uygunluk gösterebildiği düşünülse de, hizmetlerin sıklığı (yüzdeler) olarak değerlendirildiğinde, PDR merkezlerinin bir bölümünün bu standartların gerisinde kaldığı ve bireysel psikolojik danışma hizmetleri başta olmak üzere, acil durum ve ölçme etkinliklerine daha yoğun ilgi gösterdikleri düşünülmektedir. Başka bir deyişle, bireysel psikolojik hizmetler ön planda yer almakta önleyici ve gelişimsel etkinliklere daha az sıklıkta yer verilmektedir. Özellikle, eğitim ve süpervizyon, grupla psikolojik danışma, araştırma ve kariyer danışmanlığı hizmetleri konusunda Türkiye’de önemli sınırlılıklar olduğu dikkati çekmektedir. Bu bilgiler ışığında, Türkiye’de günümüz koşullarına uygun ve etkin bir işlevselliğe sahip üniversite PDR merkezlerinin oluşturulabilmesi için, IACS (2005) akreditasyon standartlarına uygun ve yeterli etkinlik ağına sahip üniversite PDR Merkezi modellerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Sonuç

Günümüz koşulları ve IACS (2005) akreditasyon ölçütleri dikkate alındığında, üniversite öğrencilerinin sürekli değişen ilgi, ihtiyaç ve beklentileri temelinde, üniversite PDR merkezlerinin rol ve işlevleri kapsamındaki hizmet ağını çeşitlendirerek geliştirmeleri bir zorunluluk halini almıştır. Bu nedenle, üniversite PDR merkezlerinin yönetici ve çalışanları, merkezin hedef kitlesinin değişen ihtiyaç ve beklentilerini belirlemek, bu ihtiyaç ve isteklere en etkili biçimde cevap verecek PDR etkinlikleri üretmek, varolan kaynaklarını en verimli biçimde değerlendirmek, PDR merkezlerinin etkinlik alanları ve sınırlılıkları doğrultusunda vizyon oluşturarak hedef belirlemek ve ileriki yıllarda bir değerlendirme ölçütü oluşturmak amacıyla örgüt stratejilerini düzenli aralıklarla değerlendirmek durumundadırlar.

Bu bağlamda, etkin bir şekilde gerçekleştirilecek stratejik planlama çalışmaları ile tüm bu belirsizlik ve hızlı değişimler içinde, üniversite PDR merkezlerinin amaç, görev ve sınırlılıklarının kapsamlı olarak belirlenmesi, PDR merkezlerinin önceliklerinin detaylı olarak analiz edilmesi ve çözüme yönelik atılacak adımların sıralanması, etkinlik alanlarının güncelleştirilmesi, bir gelecek vizyonu ve değerlendirme ölçütü oluşturulması ve uzmanlar arasında ortak bir anlayışın geliştirilmesine önemli katkılar sunulabilecektir (Gizir, 2005).

Diğer yandan, Türkiye’de varolan üniversite PDR merkezlerinin, örgütlenme, kurumsallaşma ve uzman personel istihdamı konusunda önemli sıkıntılar yaşadıkları dikkate alındığında, üniversitelerde sunulan PDR hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik nitelikli çalışmaların gerçekleştirilmesine önemli derece de ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Dolayısıyla, ilgili tüm kurum, merkez, birim, uzman ve akademisyenlerin, güncel gelişmeler ışığında temel bir üniversite PDR Merkezi modeli geliştirilmesi konusunda ortak çalışmalar gerçekleştirmeleri büyük önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, günümüzdeki değişimler ve gelişmeler çerçevesinde üniversite PDR merkezleri, yükseköğrenim kurumlarındaki rol ve işlevleri açısından varolan etki ve değerlerini göstermek adına önemli bir fırsat yakalamışlardır (Bishop, 1990). Dolayısıyla, tüm üniversite PDR merkezleri, alanyazın desteği ve öğrenci gereksinimleri çerçevesinde, rol ve işlevlerini geliştirmek adına girişimlerini artırmalı ve varolan sorunlarının çözümü için yapıcı bir şekilde harekete geçmelidirler. Bu süreçte, özellikle Türkiye’deki üniversite PDR merkezlerinin işbirliği/eşgüdüm içinde ve ortak programlar çerçevesinde çalışmalar yapmaları, olası çözüm yollarının geliştirilmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Adlaf, E. M., Gliksman, L., Demers, A. ve Newton-Taylor B. (2001). The prevalence of elevated psychological stress among Canadian undergraduates: Findings from the 1998 Canadian Campus Survey. *Journal of American College Health*, 50(2), 67-73.
- Affsprung, E. H. (2010). Legal action taken against college and university counseling centers 1986-2008. *Journal of College Student Psychotherapy*, 24 (2), 130-138.
- Bishop, J. B. (1990). The university counseling center: An agenda for the 1990s. *Journal of Counseling and Development*, 68, 408-413.
- Bishop, J. B. (1995). Emerging administrative strategies for college and university counseling centers. *Journal of Counseling and Development*, 74, 33-38.
- Bordin, E. S. (1983). A working alliance based model of supervision. *The Counseling Psychologist*, 11, 35-42.
- Boyd, V., Hattauer, E., Brandel, I. W., Buckles, N., Davidshofer, C. ve diğ. (2003). Accreditation standards for university and college counseling centers. *Journal of Counseling and Development*, 81, 168-177.
- Cooper, S. (2003). College counseling centers as internal organizational consultants to universities. *College Psychology Journal: Practice and Research*, 55(4), 230-238.
- Cooper, S. ve Archer, J. A. (2002). Evaluation and research in college counseling center contexts. *Journal of College Counseling*, 5, 50-59.
- Coulter, L. P. ve Beck, T. D. (1998). Managing college student mental health crises after-hours: A survey of counseling centers. *Journal of College Counseling*, 1, 10-25.
- Demir, A. (1996). Üniversite rehberlik merkezleri: Sorunlar ve öneriler. IX. Psikoloji Kongresi, Yükseköğretimde Psikolojik Hizmetler Sempozyumu, Ankara.
- Demir, A. ve Aydın, G. (1996). Student counselling in Turkish universities. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 18, 287-302.
- Destefano, T. J., Petersen, J., Skwerer, L. ve Bickel, S. (2001). *Key stakeholder perceptions of the role and functions of college counseling centers*. Paper presented at the Annual Conference of the National Association of Student Personnel Administrators (Seattle, WA, March 17-21, 2001).
- Furr, S. R. (1999). Counseling centers: Do the benefits outweigh the costs? *Journal of College Counseling*, 2, 42-48.
- Gibson, J. M. (2000). Documentation of emotional and mental disabilities: The role of the counseling center. *Journal of College Counseling*, 3, 63-73.
- Gizir, C. A. (2005). Stratejik planlama: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi örneği, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 43, 309-325.
- Gizir, C. A., Sevinç, S. ve Akbay, S.E. (2009). Üniversite öğrencilerinin sosyal becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir çalışma: İletişim becerileri grupları. IV. Üniversiteler Psikolojik Danışma ve Rehberlik Sempozyumu: Üniversitelerde Önleyici Çalışmalar, 13-14 Kasım 2009. İstanbul: Işık Üniversitesi, Psikolojik Danışma Merkezi.
- Guinee, J. P. (2001). *Developing an internship training program for master's level therapists*. ERIC: CG 030685
- Guinee J. P. ve Ness, M. E. (2000). Counseling centers of the 1990s: Challenges and changes. *The Counseling Psychologist*, 28, 267- 280.
- Guneri, O. Y. (2006). Counseling services in Turkish universities. *International Journal of Mental Health*, 35 (1), 26-38.
- Hahn, W. K. ve Molnar, S. Intern evaluation in university counseling centers: Process, problems, and recommendations. *The Counseling Psychologist*, 19(3), 414-430.
- Harrison, D., Kocet, M. M. ve Zozone, M. S. (2001). Counselor-in-residence: A counseling service model for residential college students. *Journal of College Counseling*, 4, 190-192.
- Hepner, P. P. ve Neal G. W. (1983). Holding up the mirror: Research on the roles and functions of counseling centers in higher education. *The Counseling Psychologist*, 11, 81-98.
- Hewitt, E. ve Wheeler, S. (2004). Counselling in higher education: the experience of lone counsellors. *British Journal of Guidance & Counselling*, 32(4), 533-545.
- Hodges, S. (2001). University counseling centers at the twenty-first century: Looking forward, looking back. *Journal of College Counseling*, 4, 161-173.

- Humphrey, K. M., Kitchens, H. ve Patrick, J. (2000). Trends in college counseling for the 21st century. D. C. Davis & K. M. Humphrey (Eds.), *College counseling: Issues and strategies for a new millennium* (pp. 289-305). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Hyun, J. K., Quinn, B. C., Madon, T. ve Lustig, S. (2006). Graduate student mental health: Needs assessment and utilization of counseling services. *Journal of College Student Development*, 47(3), 247-266.
- International Association of Counseling Services, Inc. (2005). *Accreditation standards for university and college counseling centers*. <http://iacsinc.org> adresinden 15 Nisan 2007'de elde edilmiştir.
- Lee, R. W., Caruso, M. E., Goins, S. E. ve Southerland, J. P. (2003). Addressing sexual assault on college campuses: Guidelines for a prevention/awareness week. *Journal of College Counseling*, 6, 14-23.
- Marks, L. I. ve McLaughlin, R. H. (2005). Outreach by college counselors: Increasing student attendance at presentations. *Journal of College Counseling*, 8, 86-96.
- McWhirter, B. T., Palombi, B. ve Garbin, C. P. (2000). University employee's perceptions of university counseling center services and consultation activities: A multidimensional scaling analysis. *Journal of College Counseling*, 3, 142-157.
- Osborn, C. J. ve Scanlon, C. R. (2000). Brief counseling for problematic drinking: A university counseling center's model. *Journal of College Counseling*, 78-81.
- Pace, D., Stamler, V. L., Yarris, E. ve June, L. (1996). Rounding out the cube: evolution to a global model for counseling centers. *Journal of Counseling and Development*, 74, 321-325.
- Parcover, J. A., Dunton, E. C., Gehlert, K. M. ve Mitchell, S. L. (2006). Getting the most group counseling in college counseling centers. *The Journal for Specialist in Group Work*, 31(1), 37-49.
- Schwartz, A. J. (2006). College student suicide in the United States: 1990-1991 through 2003-2004. *Journal of American College Health*, 54(6), 341-352.
- Smith, T. B., Dean, B., Floyd, S., Silva, C., Yamashita, M., Dyrtschi, J. ve Heaps, R. A. (2007). Pressing issues in college counseling: A survey of American College Counseling Association members. *Journal of College Counseling*, 10, 64-78.
- Steenbarger, B. N. ve Smith, H. B. (1996). Assessing the quality of counseling services: Developing accountable helping systems. *Journal of Counseling and Development*, 75, 145-150.
- Stone, G. L. ve Archer, J. (1990). College and university counseling centers in the 1990s: Challenges and limits. *The Counseling Psychologist*, 18, 539-607.
- Toseland, R. ve Siporin, M. (1986). When to recommend group treatment: A review of the clinical and research literature. *International Journal of Group Psychotherapy*, 36, 171-201.
- Türküm, A. S. (2007). Üniversite gençliğine yönelik PDR hizmetleri. Özyürek, R., Owen Korkut, F., ve Owen D. (Ed.), *Gelişen psikolojik danışma ve rehberlik: meslekleşme sürecindeki ilerlemeler* (ss. 201-219). Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Vinson, M. L. ve Griffin, B. L. (1999). Using constructivist approach to counseling in the university counseling center. *Journal of College Counseling*, 2, 66-75.
- White-Kress, V. E., Trippany, R. L., Nolan, J. M. (2003). Responding to sexual assault victims: Considerations for college counselors. *Journal of College Counseling*, 6, 124-133.
- Whiteley, S. M., Mahaffey, P. J. ve Geer, C. A. (1987). The campus counseling center: A profile of staffing patterns and services. *Journal of College Student Personnel*, 28, 71-87.
- Wonk, M. E. (1999). Evaluating the effectiveness of short-term treatment at a university counseling center. *Journal of Clinical Psychology*, 55 (9), 1095-1106.
- Wood, C. (2005). Supervisory working alliance: A model providing direction for college counseling supervision. *Journal of College Counseling*, 8, 127-137.

Extended Abstract

There have been important modifications in the roles and functions of university counseling services related to the rapid social, cultural, economical and political changes in the last years. Especially in Turkey, although important improvements have been observed in the roles and functions of university counseling services since they were established after the legislation of higher education act in 1982, these services could not have been finished their institutionalization process. In addition, there are many university counseling services having different objectives and understanding from each other despite legal arrangements (Demir & Aydın, 1996) and most of them have low level of productivity related to variety of tasks (Demir, 1996). When these explanations are taken into consideration, it can be stated that counseling center staff should be aware of the continuous changes, demands and opportunities in the environment and

also should evaluate their roles and functions strategically (Bishop, 1990). With this background, the aim of this study is to assess the last improvements related to the basic roles and functions of university counseling services by considering the common themes appearing through the historical developments and current issues. In addition, the existent limitations and solutions are proposed based on the accreditation standards stated by International Association of Counseling Services (IACS, 2005) in order to increase the effectiveness of university counseling services in Turkey.

Historically, the roles and functions of university counseling centers have been gradually developing and changing as a result of the mediating effects of such factors including economic conditions, social and political climate of the campus, changing interests, expectations and needs of university students, diversity on staff interest, professional developments in the field of psychology and counseling (Heppner & Neal, 1983).

Heppner and Neal (1983) examined the roles and functions of the counseling centers in four time periods and summarized patterns observed in the related literature with a comprehensive historical review:

- a. Before 1945: *The beginnings*
- b. 1945-1955: *Transition and professionalism*
- c. 1955-1970: *Expansion and consolidation*
- d. 1970-1982: *Broader scope and constricted budgets*

This historical review indicated that there was a transition from vocational guidance to individual counseling between the years 1920-1980 as considering the general environmental characteristics of the university campuses. When the research examined after 1982, it can be proposed that the roles and functions of university counseling centers have also been continuing to develop gradually. Specifically, the following issues has been observed in this period:

- a. There is an increasing competition for financial resources among institutions in higher education (Stone ve Archer, 1990).
- b. Financial constraints and available staff limitations are the most important restrictions of many university counseling centers and these restrictions will continue in near future (Bishop, 1995).
- c. Number and severity of mental health problems among university students on campus has been steadily increasing (Hyun, Quinn, Madon & Lusting, 2006; Gallagher, 1995; Stone & Archer, 1990)
- d. Not only severity, but also diversity of mental health problems among university students has been steadily increasing (Bishop, 1995).
- e. Increasing the multicultural competence of counseling services provided are suggested (Smith et al., 2007).
- f. Postmodern approaches to counseling are being used widely in counseling practice, training, and supervision (Vinson & Griffin, 1999).
- g. The demands for crisis counseling and crisis management services mainly on the abuse of alcohol (Osborn & Scanlon, 2000), sexual-assault (Lee et al., 2003; White-Kress, Trippany & Nolan, 2003) and suicide (Schwartz, 2006) are increasing.
- h. There are important developments on crisis counseling models and university counseling services are mostly implementing these crisis management initiatives (Smith et.al., 2007).
- i. Although the intense demands for individual counseling services among university students, there is an increase in the needs and expectations for the group counseling interventions, outreach and consultation programs efforts that are directed toward personal and educational growth on campus (Smith et al., 2007).
- j. Short-term counseling continues to be the primary treatment model at most university counseling centers (Steenbarger & Smith, 1996; Wonk & Thyer, 1999).
- k. Providing training and opportunities for staff to keep up with the latest research related to students and treatment approaches and training is to promote intern diversity are strongly suggested (Stone & Archer, 1990).
- l. Using new technology in university counseling centers are increasing (Humphrey, Kitchens, & Patrick, 2000).
- m. Interest and needs on ethical implications are increasing (Affsprung, 2010).
- n. There are strong need and pressure to conduct assessment, evaluation and research activities of university counseling services (Cooper & Archer, 2002).

Considering the issues mentined above, International Association of Counseling Services (IACS) outlined the accreditation standards as the basis for the formal accreditation of university counseling programs. The outlined standards reflect program elements and practice standards deemed essential in a counseling center in order to provide high quality services to university students (Boyd et al., 2003). To be eligible for accreditation, a university counseling service must provide the following program functions (IACS, 2005):

- a. Individual and group counseling/psychotherapy
- b. Crisis intervention and emergency services
- c. Outreach intervention
- d. Consultation interventions
- e. Referral sources
- f. Research
- g. Program evaluation
- h. Training

As a result of this study, it can be proposed that university counseling centers should modify and expend their roles and functions related to the rapid social, cultural, economical and political changes in the last years. Specifically, university counseling centers must continue to identify the changing needs, expectations and demands of university students on campus, develop updated interventions and services, use their limited resources effectively, implement strategic planning and evaluate the quality and effectiveness of their services in order to be resilient for future challenges.